

Рішення
колегії департаменту освіти і науки
Миколаївської обласної адміністрації

від "24" грудня 2023 року

Про роботу інклюзивних та спеціальних класів на базі закладів дошкільної та загальної середньої освіти області по охопленню спеціальною допомогою дітей з особливими освітніми потребами. Роль ІРЦ та результативність їх роботи.

Інклюзивне навчання передбачає здобуття освіти дітей з особливими потребами у закладах освіти за місцем їх проживання. При цьому завдання влади полягає в забезпеченні закладів освіти усіма необхідними ресурсами для навчання в ньому, отримавши консультації фахівців і виходячи з найкращих інтересів для своїх дітей.

З метою розвитку та координації інклюзивного навчання в області у складі департаменту освіти і науки Миколаївської обласної адміністрації функціонує відділ з питань інклюзивної освіти та роботи з інтернатними закладами.

Рішенням сесії Миколаївської обласної ради від 12.10.2017 створено обласний ресурсний центр з підтримки інклюзивної освіти на базі Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Впровадження міжнародних підходів до навчання дітей з особливими освітніми потребами, базується на засадах створення рівних можливостей та доступу до якісної освіти. Це стало можливим завдяки Постанові Кабінету Міністрів № 545 від 12 липня 2017 року "Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр, Постанові Кабінету Міністрів №957 від 15 вересня 2021 року "Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти", всі положення яких увійшли в основний Закон «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту».

Для вдалої реалізації цієї реформи Україна потребує кваліфікованих та професійних фахівців для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. Виконання цих завдань безпосередньо залежить від ефективності діяльності інклюзивно-ресурсних центрів.

Успішна діяльність ІРЦ та організація інклюзивного середовища складається з таких складових, як ресурси місцевої громади, наявність фахівців зі спеціальною освітою та покращення освітніх, корекційних умов.

Аналіз показників кількості дітей, які перебувають на інклюзії, попередніх років та динаміка розвитку інклюзивної освіти в Миколаївській області свідчать про те, що кількість дітей з особливими освітніми потребами

щороку, нажаль, збільшується, але разом з тим, можемо наголосити, що в області є ресурси та команди психолого-педагогічного супроводу для успішної інтеграції дітей з ООП в освітній простір та соціальне середовище.

Оскільки за останні роки збільшилась і кількість батьків дітей з особливими освітніми потребами, які звертаються за консультацією до спеціалістів ІРЦ, департаменту освіти, відділів освіти та до закладів освіти, фахівцями ІРЦ проводиться комплексна оцінка розвитку дітей для визначення особливих освітніх потреб в загальноосвітньому просторі, розробляються рекомендації щодо індивідуальної програми розвитку, надається консультативно-психологічна допомога батькам.

Позитивним фактором є те, що батьки почали вірити в своїх дітей та в якісну освіту для них. Зауважимо, що батьки починають розуміти суттєву різницю між роботою ІРЦ та ПМПК, адже з їхніми дітьми працюють кваліфіковані фахівці відповідно до нових методик.

Станом на 22.12.2023 в ІРЦ області працюють 152 педагогічних працівників. Кадрове забезпечення у кваліфікованих кадрах складає 70%.

За даними відділів освіти в області із 52 територіальних громад, у 47 громадах (90,4%) створено інклюзивні групи та класи для дітей з особливими освітніми потребами. Інклюзивним навчанням в Миколаївській області охоплено 1171 дитина з особливими освітніми потребами: 207 дітей у закладах дошкільної освіти та 964 дітей у закладах загальної середньої освіти.

В закладах дошкільної та загальної середньої освіти створено 831 класів (груп) з інклюзивним навчанням: 124 груп у ЗДО та 707 класів у ЗЗСО.

311 учнів з ООП продовжують перебувати за кордоном. 465 учнів з особливими освітніми потребами отримують освіту за педагогічним патронажем.

Також в закладах дошкільної освіти області працюють 69 спеціальних груп, де виховується 822 дитини та створено 32 спеціальних класи в закладах загальної середньої освіти, де навчаються 300 учнів.

Для забезпечення якісними освітніми послугами дітей в області функціонують 10 - спеціальних шкіл (8 – для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку, 1 - для дітей з порушеннями слуху, 1 - для дітей з порушеннями мовлення), де навчається 1285 дітей, з них 266 вихованців проживає та утримується в пансіоні.

Разом з тим, можемо сказати, що в області достатньо ресурсів та команд психолого-педагогічного супроводу для успішної інтеграції дітей з ООП в освітній простір та соціальне середовище.

Інклюзивно-ресурсні центри укомплектовано такими фахівцями, як практичні психологи, вчителі-логопеди, вчителі-дефектологи. Вони проводять комплексну оцінку розвитку дітям, розробляють рекомендації щодо індивідуальної програми розвитку, надають консультативно-психологічну допомогу батькам та педагогічним працівникам закладів дошкільної та загальної середньої освіти.

Всі ІРЦ області забезпечено комплектами методик для проведення

комплексної оцінки розвитку дитини, що дозволяє застосовувати новітні підходи, виявляти індивідуальні потреби дитини на ранній стадії, особливості її психофізичного розвитку, прискорювати створення індивідуальної програми розвитку. Наразі ІРЦ залишаються неукомплектовані на всі 100% такими фахівцями як: вчителі-дефектологи, вчителі-реабілітологи, вчителі-логопеди, практичні психологи.

І це є дуже серйозною проблемою, на що слід звернути увагу засновників, відділи освіти, а саме: проведення інформаційної роботи з педагогічними працівниками, випускниками закладів загальної середньої освіти про отримання спеціальної корекційної освіти у вищих навчальних закладах.

Відповідно до додатку 5 Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами (постанова КМУ від 14 лютого 2017 р. № 88), педагогічні працівники, які проводять (надають) додаткові психолого-педагогічні і корекційно-розвиткові заняття (послуги) особам з особливими освітніми потребами у закладах освіти, – це фахівці, що здобули відповідний ступінь вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень) у таких галузях знань: Освіта/Педагогіка за спеціальностями: Дошкільна освіта; Початкова освіта; Спеціальна освіта.

Для організації дистанційного навчання та забезпечення доступу до дистанційної форми освіти дітям, які не мають доступу до очної форми навчання та/або мають обмежений доступ до дистанційної форми навчання через брак необхідних гаджетів, у межах домовленостей Міністерства освіти і науки України із партнерами з розвитку всі спеціалісти інклюзивно-ресурсних центрів на 100% забезпечені девайсами. Постачання обладнання є черговою підтримкою ЮНІСЕФ у межах співпраці з Міністерством освіти і науки.

У зв'язку із зазначеним вище та для забезпечення якісної освіти, надання освітніх та корекційних послуг дітям з особливими освітніми потребами колегія

ВИРІШИЛА:

1. Інформацію "Про роботу інклюзивних та спеціальних класів на базі закладів дошкільної та загальної середньої освіти області по охопленню спеціальною допомогою дітей з особливими освітніми потребами. Роль ІРЦ та результативність їх роботи" взяти до відома.

2. Департаменту освіти і науки Миколаївської обласної військової адміністрації:

1) Провести у 2024 році спільно з Миколаївським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти моніторинг діяльності інклюзивно-

ресурсних центрів та закладів освіти щодо впровадження інклюзивного навчання в умовах воєнного стану;

Термін: січень-жовтень 2024 р.

2) Надавати рекомендації керівникам ІРЦ, начальникам управлінь, відділів освіти щодо організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної, загальної середньої освіти, професійної (професійно-технічної) освіти; кадрового забезпечення установ; надавати консультації батькам дітей з особливими освітніми потребами, сприяти влаштуванню таких дітей до спеціальних закладів освіти у разі виявлених складних порушень розвитку.

Термін: постійно

3. Директору Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (Шуляру В.І.):

1) Здійснювати вивчення рівня підготовки та визначення потреб педагогічних працівників щодо роботи в інклюзивних групах/класах;

Термін: щороку

2) Здійснювати науково-методичний супровід діяльності вчителів початкової школи, учителів середньої та старшої школи, асистентів учителів, вихователів, асистентів вихователів, фахівців інклюзивно-ресурсних центрів та психологічної служби закладів освіти Миколаївської області;

Термін: постійно

3) Проводити тематичні конференції, семінари, тренінги і майстер-класи для асистентів учителів, асистентів вихователів та фахівців інклюзивно-ресурсних центрів і психологічної служби з питань ефективних стратегій спілкування з батьками дітей з ООП, створення безпечного середовища та поліпшення матеріально-технічного забезпечення.

Термін: постійно

4. Начальникам управлінь, відділів освіти міських, селищних, сільських рад:

1) забезпечувати належний стан внутрішнього облаштування приміщень ІРЦ (поточні ремонтні роботи), ресурсних кімнат закладів дошкільної (ЗДО) та загальної середньої освіти (ЗЗСО) для створення належних умов доступності для дітей з особливими освітніми потребами;

Термін: протягом 2024 року

2) Забезпечувати корекційними засобами навчання для дітей із особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах/групах закладів освіти.

Термін: постійно

3) Забезпечувати інклюзивно-ресурсні центри методичними матеріалами та обладнанням.

Термін: постійно

5. Директорам інклюзивно-ресурсних центрів:

1) забезпечувати належні умови проведення комплексних психолого-педагогічних оцінок дітей з особливими освітніми потребами, організації корекційно-розвиткових послуг.

Термін: постійно

2) дотримуватися єдиної системи обліку, правил ведення та вчасного занесення даних дітей з особливими освітніми потребами, які пройшли комплексну оцінку розвитку, в автоматизованій системі "ІРЦ".

Термін: постійно

3) порушувати перед засновником установи питання щодо потреби ІРЦ у фахівцях різних спеціальностей для надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг та забезпечення умов діяльності закладу.

Термін: за потребою

4) порушувати питання щодо врахування принципів універсального дизайну та/або розумного пристосування у приміщеннях ІРЦ (в частині доступності для маломобільних груп населення) перед засновником установи у встановленому порядку.

Термін: постійно

5) Здійснювати співпрацю інклюзивно-ресурсних центрів та закладів освіти

Термін: постійно

Голова колегії

Алла ВЕЛІХОВСЬКА

Секретар колегії

Наталя ХРУЩ